

Handläggare
Ia Magnusson
Telefon: 08-508 20 122

Till
Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd

Frekventa och omfattande ärenden om utlämnande av allmän handling - remissvar

Förvaltningens förslag till beslut

Nämnden godkänner tjänsteutlåtandet som svar på remissen.

Lena Lundström Stoltz
Stadsdelsdirektör

Sammanfattning

Nämnden har av stadsledningskontoret ålagts att yttra sig över departementspromemorian ”Frekventa och omfattande ärenden om utlämnande av allmän handling” (Ds 2017:37). Förvaltningen ställer sig positiv till de lagändringar som föreslås och föreslår att nämnden godkänner tjänsteutlåtandet som svar på remissen.

Bakgrund

Justitiedepartementet har på uppdrag av regeringen utrett frågan om hur förekomsten och hanteringen av frekventa och/eller omfattande ärenden om utlämnande av allmän handling ser ut på landets myndigheter, samt om det krävs några åtgärder för att komma tillrätta med eventuella problem som dessa förorsakar. Lagman Maria Hellberg redovisade den 2 juli 2017 resultatet i departementspromemorian ”Frekventa och omfattande ärenden om utlämnande av allmän handling” (Ds 2017:37). Denna promemoria har gått på remiss till bl.a. Stockholms stad, och Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd har av stadsledningskontoret ålagts att yttra sig.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltning
Staben

Slakthusplan 8 A
121 22 Johanneshov
Telefon 08-508 20 122
Växel 08-508 14 000
ia.magnusson@stockholm.se
www.stockholm.se

Ärendet

Uppdraget till Justitiedepartementet har sin upprinnelse i ett beslut som Kalmar kommun har fattat mot bakgrund av den mycket resurskrävande behandlingen av frekventa och omfattande framställningar om utlämnande av allmän handling från en och samma medborgare. Framställningarnas frekvens och omfattning

ledde till att en person behövde anställas för att behandla dem, varpå kommunen slutligen fattade ett principbeslut om att inte längre beakta den aktuella medborgarens framställningar. Detta beslut har kritiserats av justitieombudsmannen (JO). JO har emellertid uppmärksammat den intresseavvägningsproblematik som kan uppstå vid den här typen av mycket arbetskrävande framställningar, vilket vidare har lyfts även av Konstitutionsutskottet (KU), varpå riksdagen tillkännagav regeringen sin mening att den skulle låta utreda frågan.

Utredaren fick uppdraget att undersöka och redovisa förekomsten hos myndigheterna av frekventa och omfattande ärenden om utlämnande av allmän handling. I uppdraget ingår även att undersöka och redovisa hur berörda myndigheter i dagsläget hanterar denna typ av framställningar samt vilka konsekvenser de får för fullgörandet av myndighetens andra uppgifter. Utifrån resultatet av utredningen ska utredaren se om det finns ett behov och möjlighet att, med bibehållen respekt för offentlighetsprincipen, vidta lagstiftningsåtgärder eller på annat sätt möta de utmaningar som myndigheter kan ställas inför.

Utredningen gav sammanfattningsvis vid hand att denna typ av ärenden sällan ger upphov till stora problem för myndigheterna, men det förekommer att föreskrivna avgifter för kopior av allmänna handlingar inte betalas. För att säkerställa att avgifter betalas föreslår därför utredaren att myndigheter ska kunna kräva att en sökande betalar hela eller delar av föreskriven avgift i förskott. Detta gäller emellertid bara om det finns särskilda skäl i det enskilda fallet, såsom t.ex. att den enskilde frekvent begärt tillgång till kopior av allmän handling men inte betalat föreskriven avgift.

Beslut om avgift för kopior som lämnas ut i pappersform kan överklagas till Skatteverket. Utredaren föreslår nu att även avgift för kopior av allmän handling som lämnas ut i elektronisk form ska kunna överklagas till Skatteverket så att överklagandereglerna överensstämmer.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom stadsdelsdirektörens stab.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen har inga invändningar mot de föreslagna lagändringarna. För förvaltningens del utgör inte obetalda avgifter för kopior av allmänna handlingar ett stort problem, men

förvaltningen ställer sig positiv till att en möjlighet att vid behov kräva förskottsbetalning införs. Förvaltningen kan inte se att förslaget medför några negativa effekter för allmänhetens möjlighet till insyn då förskottsbetalning endast skulle vara aktuell när det föreligger särskilda skäl i det enskilda fallet.

Förvaltningen anser dock att resultatet av den enkätundersökning som genomförts av utredaren inte blir helt rättvisande då svaren från alla olika typer av myndigheter slagits ihop. Förekomsten av frekventa och omfattande ärenden torde se mycket olika ut beroende på vilken myndighet det handlar om och dennas uppdrag (vilket utredaren även uppmärksammat). Kommuner som typiskt sett har mycket kontakt med medborgare, åtminstone i vissa delar av sin verksamhet, får sannolikt motta betydligt fler framställningar om utlämnande av allmän handling än exempelvis vissa typer av statliga myndigheter, varför beskrivningen att den aktuella typen av ärenden inte utgör något problem kan ifrågasättas.

De arbetsbelastningsproblem som uppstår vid frekventa och omfattande ärenden om utlämnande av allmän handling beror emellertid primärt på tryckfrihetsförordningens (TF) utformning och inte på bristande möjligheter att säkerställa betalning för kopior av allmän handling. En framställan om utlämnande av allmän handling måste enligt TF, och i enlighet med den kritik JO riktat mot Kalmars kommun, behandlas oavsett att samma person tidigare har gjort frekventa och omfattande begäranden om utlämnande av handlingar. Detta oaktat om myndigheten avser att ta betalt för kopior eller ej. Utredaren finner dock, med utgångspunkt i enkätundersökningen, att det inte finns anledning att överväga drastiska åtgärder såsom t.ex. begränsning för hur många handlingar en och samma person får begära att få ta del av under en viss tidsperiod eller möjlighet att neka om sökanden kan sägas ha ett annat syfte med sin framställan än att ta del av begärda handlingar. Utredaren framhåller även att sådana ändringar av rätten att ta del av allmänna handlingar skulle stå i konflikt med rätten att vara anonym och att inte behöva ange skäl för begäran. Förvaltningen instämmer i den bedömningen.

Förvaltningen föreslår att nämnden godkänner tjänsteutlåtandet som svar på remissen.

Bilaga:

Remisshandling